

Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Plan-MER Structuurvisie Windbeleid Fryslân

Provincie Fryslân

31 oktober 2011

Rapport

9W9217

ROYAL HASKONING
Enhancing Society

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTE & MOBILITEIT

Chopinlaan 12
Postbus 8064
9702 KB Groningen
+31 50 521 42 14 Telefoon
020-5697756 Fax
info@groningen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Plan-MER Structuurvisie Windbeleid Fryslân
Verkorte documenttitel Notitie R&D Plan-MER Structuurvisie Windbeleid
Status Rapport
Datum 31 oktober 2011

Projectnummer 9W9217
Opdrachtgever Provincie Fryslân
Referentie 9W9217/R00002/JVGR/Gron

Auteur(s) drs. J.H. (Jan) van Grootheest
Collegiale toets dr. A.J.M. (Sandra) Bos
ir. M.C.C. (Michiel) Brink
drs. F. (Femkje) Sierdsma
Vrijgegeven door dr. A.J.M. (Sandra) Bos
Datum/paraaf

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
1.1 Introductie	1
1.2 Aanleiding plan-MER	1
1.3 Visie op plan-MER	2
1.4 Leeswijzer	4
2 REIKWIJDTE PLAN-MER	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Beleidsambities	5
2.3 Randvoorwaarden voor het plaatsen van nieuwe windturbines	6
2.4 Alternatieven en varianten	7
2.5 Passende beoordeling	8
3 DETAILNIVEAU PLAN-MER	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Beoordelingskader	11
3.3 Ruimtelijke kwaliteit	12
4 PROCEDURE	13
4.1 Inleiding	13
4.2 Procedurele aspecten	13
4.3 Resultaat	15

BIJLAGEN

1. Stappen plan-m.e.r.-procedure
2. Overzicht te raadplegen instanties voor advies Reikwijdte & Detailniveau

1 INLEIDING

1.1 Introductie

In februari 2011 hebben Provinciale Staten van Fryslân op hoofdlijnen ingestemd met de zogenaamde Houtskoolschets Windstreek 2011. Uitgangspunt voor deze visie zijn o.a.:

- meer energie opwekken met minder turbines;
- delen van Fryslân vrijhouden van windturbines;
- een ambitie van 400 MW in 2020.

In maart 2011 zijn door een nieuw college van Gedeputeerde Staten nieuwe afspraken gemaakt over windenergie. Deze afspraken zijn vastgelegd in het collegeakkoord. Hierin worden de zoekgebieden voor windenergie die in 'de Houtskoolschets' zijn opgenomen, nader aangeduid. Zo moet een windturbinepark bij de afsluitdijk het grootste deel van de Friese ambitie realiseren. En wordt daarnaast een drietal andere zoekgebieden aangewezen: bij Flevoland, in het Friese deel van het IJsselmeer, op de kop van de Afsluitdijk, en bij het klaverblad bij Heerenveen. Provinciale Staten van Fryslân hebben ingestemd met het collegeakkoord.

Het nieuwe windbeleid van de provincie Fryslân wordt uitgewerkt in een structuurvisie. Onderdeel om te komen tot deze structuurvisie is het opstellen van een plan-milieueffectrapport (plan-MER)¹.

1.2 Aanleiding plan-MER

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) is een instrument om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Een m.e.r. wordt gebruikt bij activiteiten die mogelijk belangrijke nadelige gevolgen hebben voor het milieu.

Voor bepaalde plannen is het verplicht om een plan-m.e.r. uit te voeren. Het gaat daarbij om wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

1. genoemd in kolom 3, onderdeel C en D van het Besluit m.e.r., die het *kader vormen voor toekomstige project-m.e.r.* (beoordelings)plichtige besluiten, zoals genoemd in kolom 4 (artikel 7.2, tweede lid, Wm) of²;
2. waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van artikel 19f, lid 1 (lees: 19j, tweede lid) van de Natuurbeschermingswet 1998 (artikel 7.2a Wm).

Met betrekking tot de structuurvisie voor het nieuwe windbeleid van de provincie Fryslân zijn beide bovenstaande punten van toepassing.

Ad 1.

In tabel 1 is de voor windenergie relevante categorie uit het Besluit m.e.r. weergegeven. In onderdeel D van het Besluit m.e.r. is categorie 22.2 van toepassing op de windturbines.

¹ Er kan onderscheid gemaakt worden tussen de termen 'm.e.r.' en 'MER'. De term 'm.e.r.' staat voor de milieueffectrapportage procedure en de term 'MER' betreft het daadwerkelijke Milieu Effect Rapport.

² In het Besluit m.e.r. zijn de bestuursrechtelijk en wettelijk verplichte plannen limitatief opgenomen.

Tabel 1. Voor windenergie relevante categorie uit het Besluit m.e.r.

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
D	Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
22.2	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. een gezamenlijk vermogen van 15 megawatt (elektrisch) of meer, of 2°. 10 windturbines of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit bedoeld in artikel 6.5, onderdeel c, van de Waterwet of de besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en een of meer artikelen van afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn dan wel waarop titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is.

Toelichting:

De plan-m.e.r.-plicht geldt voor plannen in kolom 3 waarin activiteiten in kolom 1 voorkomen waarvoor de drempelwaarde in kolom 2 wordt overschreden. De project-m.e.r.(beoordelings)plicht geldt voor de activiteiten in kolom 1, waarvoor de drempelwaarde in kolom 2 wordt overschreden en waar een besluit als genoemd in kolom 4 voor nodig is.

De structuurvisie voor het nieuwe windbeleid van de provincie Fryslân wordt genoemd in kolom 3 (artikel 2.2 Wro) en zal de activiteit uit kolom 1 'de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark' bevatten. Daarbij worden de drempelwaarden uit kolom 2 (een gezamenlijk vermogen van 15 MW (elektrisch) of meer, of 10 windturbines of meer) overschreden. Voorts zal de structuurvisie het kader vormen voor meerdere vervolgbesluiten, waaronder besluiten zoals genoemd in kolom 4. Dit leidt tot een plan-m.e.r.-plicht voor de structuurvisie.

Ad 2

De in de structuurvisie op te nemen zoekgebieden nabij de Afsluitdijk, liggen in en nabij de Natura 2000-gebieden IJsselmeer en Waddenzee. Als gevolg van deze ligging en de mogelijke effecten van windturbines, kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden niet op voorhand worden uitgesloten. Dit betekent dat een passende beoordeling nodig is, die bij het plan-MER dient te worden opgesteld.

Het zoekgebied nabij Heerenveen ligt niet in een Natura 2000-gebied en grenst daar ook niet direct aan. Voor dit zoekgebied is de noodzaak voor een passende beoordeling minder vanzelfsprekend dan voor de zoekgebieden nabij de Afsluitdijk. De op te stellen passende beoordeling is logischerwijs wel de plaats waar de Natura 2000-effecten van het zoekgebied nabij Heerenveen worden onderzocht.

1.3 Visie op plan-MER

De plan-m.e.r.-procedure heeft betrekking op de verschillende functies in het planvormingsproces van de structuurvisie. Doel van het plan-MER is om bij de

besluitvorming over de structuurvisie het milieu een volwaardige plaats te geven met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling.

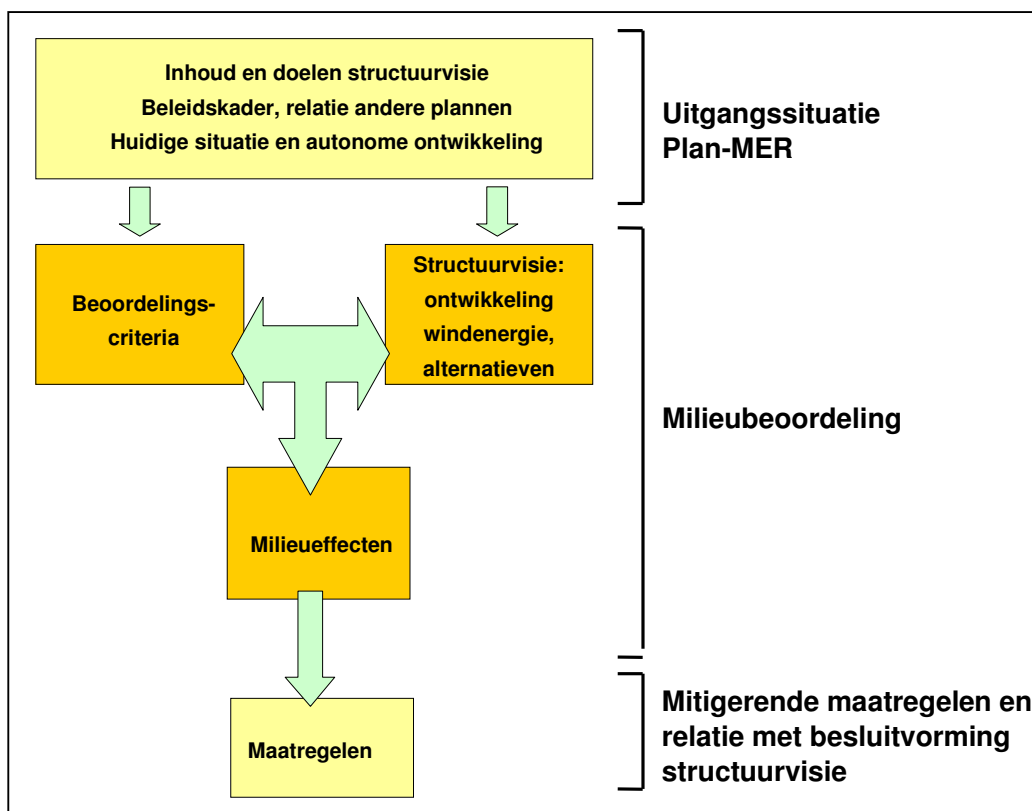
Het biedt het provinciale bestuur een kader voor overleg en afweging over de duurzaamheidsambities en milieuaspecten ten aanzien van het windenergiebeleid in de structuurvisie met betrokken bestuursorganen, instanties en burgers.

Het biedt milieu-input in brede zin voor de ruimtelijke ontwikkeling van de provincie Fryslân. Alternatieven en varianten voor de spreiding van de doorgroei naar minimaal 400 MW aan windenergie over de verschillende zoekgebieden worden in beeld gebracht en beoordeeld op hun milieueffecten. De afweging van alternatieven en varianten ligt ten grondslag aan de keuzes die gemaakt worden in de structuurvisie.

Het plan-MER geeft inzicht in de aandachtspunten voor de navolgende m.e.r.-procedures die doorlopen dienen te worden voor de besluiten omtrent concrete initiatieven voor windenergie. De aandachtspunten betreffen milieuaspecten die nadere uitwerking behoeven, zoals natuur, landschap of geluid.

Het plan-MER zal tevens een beschrijving geven van de verwachte cumulatieve milieueffecten van de structuurvisie met overige ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Fryslân en in omliggende provincies. Tot slot geeft het plan-MER een overzicht van de leemten in kennis en een monitoringsprogramma.

De aanpak die ten grondslag ligt aan het plan-MER is in figuur 1 weergegeven.

Figuur 1. Aanpak plan-MER

1.4 Leeswijzer

Voor u ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D), waarin belanghebbenden worden geïnformeerd over het op te stellen plan-MER. In de Notitie R&D wordt aangegeven welke varianten voor de doorgroei naar minimaal 400 MW aan windenergie, verdeeld over de zoekgebieden uit het coalitieakkoord, worden beoordeeld op milieueffecten (reikwijdte - hoofdstuk 2). Daarnaast wordt aangegeven op welke wijze en met welk detailniveau de milieueffecten beschreven zullen worden (detailniveau - hoofdstuk 3). Tenslotte wordt de procedure voor het plan-m.e.r.-proces beschreven (procedure - hoofdstuk 4).

2 REIKWIJDTE PLAN-MER

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de reikwijdte van het plan-MER voor de structuurvisie voor het windbeleid van de provincie Fryslân besproken. De vraag wat in het plan-MER gaat worden beoordeeld staat in dit hoofdstuk centraal. Paragraaf 2.2 gaat in op de beleidsambities die aan de structuurvisie ten grondslag liggen; hierbij wordt aangegeven wat dit betekent voor de reikwijdte van het plan-MER. Voorts wordt in 2.3 besproken op welke manier ruimtelijke randvoorwaarden worden meegenomen bij het opstellen van alternatieven en varianten. In paragraaf 2.4 wordt beschreven welke alternatieven en varianten in het plan-MER worden opgenomen. In de laatste paragraaf (2.5) wordt toegelicht wat de rol is van de passende beoordeling in de plan-m.e.r.

2.2 Beleidsambities

In de periode voorafgaand aan het opstellen van de structuurvisie heeft een proces plaatsgevonden dat heeft geleid tot het formuleren van de ambitie van de provincie Fryslân ten aanzien van windenergie. Een belangrijke stap was het advies 'Fryske wyn', dat door Atelier Fryslân is uitgewerkt. Dit advies is verder uitgewerkt in de 'Houtskoolschets Windstreek 2011', waarvan de uitgangspunten zijn onderschreven door Provinciale Staten. Deze Houtskoolschets heeft vervolgens, mede, aan de basis gestaan van het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten. De Houtskoolschets en het coalitieakkoord vormen samen de basis voor de 'Structuurvisie windbeleid provincie Fryslân'

In het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten wordt een viertal zoekgebieden onderscheiden. Deze zoekgebieden zijn:

- het IJsselmeer nabij de Afsluitdijk;
- de kop van de Afsluitdijk;
- het klaverblad bij Heerenveen;
- het IJsselmeer bij Lemmer.

De provincie Fryslân heeft daarnaast de ambitie om in 2020 minimaal 400 MW aan windenergie gerealiseerd te hebben. Onderdeel van de ambitie is het saneren van bestaande windturbines op het moment dat nieuwe worden gerealiseerd.

Bovenstaande uitgangspunten, een doorgroei naar minimaal 400 MW aan windenergie verdeeld over de zoekgebieden uit het coalitieakkoord, vormen de basis voor de structuurvisie. De zoekgebieden bieden nog een aanzienlijk aantal mogelijkheden om invulling te geven aan de windenergie-ambitie. De beschrijving van de milieueffecten van deze mogelijkheden in het plan-MER draagt bij aan het op verantwoorde wijze bepalen van de definitieve zoekgebieden.

Het zoekgebied bij Lemmer is onderdeel van het windpark Noordoostpolder. Het windpark wordt via een rijksinpassingsplan geregeld. Omdat de procedure voor het windpark Noordoostpolder reeds is gestart, maakt het windpark geen onderdeel uit van de voorliggende plan-m.e.r. In de plan-m.e.r. Structuurvisie Windbeleid Fryslân worden drie zoekgebieden meegenomen: twee nabij de Afsluitdijk en het zoekgebied bij

Heerenveen. De windturbines van het windpark Noordoostpolder die binnen de grenzen van de provincie Fryslân vallen, dragen echter wel bij aan de doorgroei naar minimaal 400 MW windenergie.

Sanering

De realisatie van projecten binnen de zoekgebieden wordt afhankelijk gesteld van de sanering van bestaande windturbines. Saneren, dat wil zeggen het opruimen van oude, niet renderende windturbines, is een sleutelbegrip. In de structuurvisie kan, op het moment dat nieuwe windturbines worden geplaatst, de voorwaarde voor sanering gesteld worden. Er kan echter niet bepaald worden welke windturbines gesaneerd moeten worden.

In het plan-MER worden de effecten van de sanering voor Fryslân als geheel en in algemene zin beschreven. Naar verwachting leidt de sanering van bestaande turbines veelal tot positieve effecten op de locaties van deze te saneren turbines. Om deze positieve effecten in kaart te brengen, worden aannames gedaan voor het aantal te saneren turbines; daarbij wordt een bandbreedte aangehouden. Tevens worden aannames gedaan ten aanzien van de locaties van te saneren turbines; staan ze bijvoorbeeld in de buurt van een natuurgebied? De aannames met betrekking tot de aantallen en de locaties van te saneren turbines krijgen vorm in een aantal nader te bepalen scenario's. Overigens zal een doorgroei naar minimaal 400 MW er naar verwachting niet toe leiden dat alle bestaande windturbines in Fryslân worden gesaneerd.

Behalen 400-MW doelstelling

Het plan-MER zal inzicht geven in hoeverre de vier in het coalitieakkoord genoemde zoekgebieden toereikend zijn voor de doorgroei naar minimaal 400 MW aan windenergie. In de plan-m.e.r. wordt daarom een aantal alternatieven en varianten voor de verdeling van minimaal 400 MW over de zoekgebieden uit het coalitieakkoord uitgewerkt (zie paragraaf 2.4). Van deze alternatieven en varianten worden in het plan-MER de milieueffecten beoordeeld. Op basis van de effectbeoordeling in het plan-MER kan bepaald worden of de zoekgebieden uit het coalitieakkoord toereikend zijn voor de doorgroei naar minimaal 400 MW aan windenergie.

Wanneer de effecten van dien aard zijn dat de zoekgebieden niet toereikend zijn voor deze doorgroei, dan zal het provinciebestuur de consequenties voor de beleidsambities verkennen en de beleidsambities mogelijk heroverwegen.

2.3 Randvoorwaarden voor het plaatsen van nieuwe windturbines

Als onderdeel van het opstellen van de alternatieven en varianten worden in de plan-m.e.r. de randvoorwaarden voor de plaatsing van windturbines verkend. Dit betekent dat binnen de zoekgebieden wordt onderzocht welke functies aanwezig zijn die niet samengaan met windenergie. Door deze toets naar de randvoorwaarden te houden, worden in het plan-MER alleen realistische alternatieven en varianten onderzocht. De onmogelijkheden worden er uitgefilterd, zodat in het plan-MER alleen verschillen tussen beter of slechter naar voren komen.

Fysieke randvoorwaarden

Concreet betekent de toets dat de gebieden in kaart worden gebracht die op grond van de ligging van bestaande functies een randvoorwaarde vormen voor de ontwikkeling van windenergie.

Het betreft hier de fysieke randvoorwaarden als gevolg van:

- de afstand tot bestaande (woon)bebouwing en infrastructuur, in verband met geluid, slagschaduw en externe veiligheid;
- de afstand tot bestaande gastransport- en hoogspanningsleidingen, in verband met externe veiligheid;
- defensiebelangen (radarbeperkingen en laagvliegroutes).

Randvoorwaarden vanuit beleid en regelgeving

Naast de fysieke randvoorwaarden wordt in kaart gebracht welke randvoorwaarden aanwezig zijn vanuit beleid en regelgeving. Het gaat hier om randvoorwaarden waarvan het belang kan worden afgewogen ten opzichte van het belang van windenergie (bijvoorbeeld archeologische waarden, ecologische waarden, stiltegebieden, etc.). De randvoorwaarden maken deel uit van het beoordelingskader voor het plan-MER (zie paragraaf 3.2). Bij de effectbeoordeling in het plan-MER wordt voorts getoetst in hoeverre de beleidsmatige randvoorwaarden beperkend zijn voor de verschillende alternatieven en varianten voor de verdeling van de minimaal 400 MW over de zoekgebieden uit het coalitieakkoord.

2.4 Alternatieven en varianten

Alternatieven

In het plan-MER wordt het volgende tweetal alternatieven beschouwd:

I. Maximaal.

In dit alternatief worden:

- een maximaal aantal turbines bij Heerenveen geplaatst;
- een maximaal aantal turbines op de kop van de Afsluitdijk geplaatst;
- een maximaal aantal turbines in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk geplaatst.

Het totaal aan opgesteld vermogen in deze drie zoekgebieden en de locatie bij Lemmer is naar verwachting meer dan 400 MW. Bij het bepalen van de maximale aantallen turbines in de zoekgebieden wordt in eerste instantie uitgegaan van de fysieke randvoorwaarden (zie paragraaf 2.3). Daarnaast zijn de zoekgebieden uit de Houtskoolschets richtinggevend.

II. Minimaal.

In dit alternatief wordt 400 MW aan turbines op dusdanige wijze over de zoekgebieden verdeeld zodat het milieu, naar verwachting, het minst wordt belast. Invulling van 'naar verwachting minimaal' gebeurt op basis van expert judgement.

Alternatief I wordt eerst uitgewerkt. Vervolgens worden de milieueffecten van Alternatief I in kaart gebracht. Deze milieueffectbeschrijving vormt de basis voor de uitwerking van Alternatief II; Alternatief II wordt dusdanig ingericht dat de milieubelasting, naar verwachting, minimaal is.

Varianten

Per alternatief wordt een aantal varianten vastgesteld. De varianten zullen betrekking hebben op de opstelling van de windturbines:

- voor de zoekgebieden in het IJsselmeer nabij de Afsluitdijk en op de kop van de Afsluitdijk wordt uitgegaan van maximaal een tweetal opstellingen per zoekgebied;
- voor het zoekgebied bij Heerenveen, met een beperkt aantal windturbines, wordt slechts één opstelling gehanteerd.

Er wordt binnen de alternatieven en varianten niet gevarieerd met de vermogens van de windturbines binnen de zoekgebieden. Per zoekgebied wordt de voor dat gebied meest geschikte turbine vastgesteld. Dit zal, afhankelijk van de plek, waarschijnlijk een 5 MW of 6 MW turbine zijn. Op basis van deze turbines worden vervolgens alle milieubeoordelingen uitgevoerd. De reden om in de afzonderlijke zoekgebieden niet meer te variëren in de turbinegrootte is dat iets grotere turbines weliswaar meer negatieve effecten bewerkstelligen, maar dat voor hetzelfde opgestelde vermogen minder turbines nodig zijn. De verwachting is dat de verschillen in milieueffecten van opstellingen met 5 MW of 6 MW turbines dermate klein zijn, dat het niet relevant is deze verschillen in ogenschouw te nemen op plan-MER niveau.

2.5 Passende beoordeling

De Afsluitdijk vormt de grens tussen twee Natura 2000-gebieden: de Waddenzee en het IJsselmeer. Beide gebieden zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, onder andere vanwege de aanwezigheid van internationaal belangrijke aantallen watervogels. Natuurwetgeving stelt strenge eisen aan projecten, plannen en activiteiten die mogelijk schade toebrengen aan beschermde natuurwaarden. Dit geldt in sterke mate voor projecten, plannen en activiteiten in of nabij een Natura 2000-gebied. Als voor het Natura 2000-gebied soorten zijn aangewezen die gevoelig zijn voor de geplande activiteit, dan vereist dit extra onderzoeksinspanning ten opzichte van wanneer de activiteit in een niet-beschermde gebied is gepland.

Veelal wordt bij mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden eerst een voortoets uitgevoerd, waarin wordt gekeken of significante effecten tot gevolg van de geplande activiteit kunnen worden uitgesloten. Is dit niet het geval, dan moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Gezien de lange voorgeschiedenis van plannen voor windturbines op de Afsluitdijk (IPWA) en de discussies die daarbij ontstonden, wordt de voortoets overgeslagen en direct een passende beoordeling uitgevoerd. Het doel hiervan is om inzicht te verkrijgen in de realiseerbaarheid van windenergieprojecten in de zoekgebieden.

Voor het zoekgebied rond Heerenveen geldt dat deze niet in een Natura 2000-gebied ligt of hier direct aan grenst. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Deelen dat op minder dan 5 km afstand van het bedrijventerrein langs de A7 bij Heerenveen ligt. Het gebied de Deelen is aangewezen als Natura 2000-gebied, o.a. vanwege de betekenis van het gebied voor moerasbroedvogels en voor overwinterende ganzen en eenden. Ook hier moet dus rekening gehouden worden met mogelijke negatieve effecten op Natura 2000-doelen. Deze effecten worden meegenomen in de passende beoordeling.

Er wordt één passende beoordeling opgesteld voor het gehele plan, waarin zowel de zoekgebieden nabij de Afsluitdijk en het zoekgebied rond Heerenveen worden meegenomen. De passende beoordeling zal uitgevoerd worden met een abstractieniveau passend bij het plan-MER. Bij vervolgprocedures voor concrete projecten zal veelal opnieuw een passende beoordeling moeten worden uitgevoerd, dan op het abstractieniveau van het concrete project.

3 DETAILNIVEAU PLAN-MER

3.1 Inleiding

Het detailniveau van het plan-MER voor de structuurvisie voor het windbeleid van de provincie Fryslân wordt in dit hoofdstuk besproken.

Fryslân heeft hoge ambities voor het opwekken en gebruiken van duurzame vormen van energie. Windenergie is van groot belang voor het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen en heeft tevens economische betekenis. Tegelijkertijd is de ruimtelijke kwaliteit van Fryslân een belangrijk speerpunt en moeten we rekening houden met de impact die windmolens op de natuur heeft.

De vraag hoe de alternatieven en varianten in het plan-MER beoordeeld gaan worden staat in dit hoofdstuk centraal. In de volgende paragraaf (3.2) wordt het beoordelingskader voor de milieubeoordeling in het plan-MER besproken. In paragraaf 3.3 wordt voorts ingegaan op het aspect ruimtelijke kwaliteit.

3.2 Beoordelingskader

In het plan-MER worden de alternatieven zoals omschreven in paragraaf 2.4 beoordeeld op milieueffecten. Onderstaande tabel 2 geeft een overzicht van de aspecten waarop beoordeeld wordt.

Tabel 2. Milieuaspecten waarop de alternatieven in het plan-MER worden beoordeeld.

Aspect	Sub
Natuur	• Natura 2000-gebieden • Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) • Weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden • Beschermde soorten
Woon- en leefomgeving en gezondheid	• Geluid • Externe veiligheid • Slagschaduw • Ruimtebeslag
Ruimtelijke kwaliteit	• Landschappelijke structuur • Cultuurhistorie • Archeologie • Openheid • Turbineopstelling • Visuele rust
Bodem en water	• Stabiliteit • Geomorfologie • Doorboren slecht doorlatende lagen • Invloed op de grondwaterstroming
Duurzame energie	• Energieopbrengst

Aspect	Sub
Overig	• Mogelijkheden voor aansluiting op de elektriciteitsinfrastructuur • Nautische veiligheid • Participatie • Werkgelegenheid

In het beoordelingskader wordt gebruik gemaakt van een 5-puntsschaal, van ‘- -’ tot ‘+ +’. Daarin wordt uitgegaan van het volgende:

- - negatief effect, relatief groot, waarbij normen worden overschreden of in een kritisch gebied;
- negatief effect, maar relatief beperkt of lokaal
- 0 geen significant effect
- + positief effect, maar relatief beperkt of lokaal
- + + positief effect, relatief groot.

De basis voor de effectbeschrijving is een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling, indien er geen ontwikkeling van windenergie in de drie zoekgebieden (twee nabij de afsluitdijk en één bij Heerenveen) plaatsvindt. Deze beschrijving is pragmatisch opgesteld, zodat deze specifiek inzicht geeft in de kwetsbaarheid van het milieu in relatie tot de ontwikkeling van windenergie.

In het plan-MER worden voorts de effecten van de structuurvisie in samenhang met andere (grootschalige) ontwikkelingen in de provincie Fryslân en in omliggende provincies beschreven. Deze milieubeoordeling valt onder de noemer ‘cumulatieve effecten’.

3.3 Ruimtelijke kwaliteit

De ruimtelijke impact van windenergie in het huidige landschap is groot. In het traject voorafgaand aan het plan-MER is nadrukkelijk gekeken naar de manier waarop een toename aan windenergieproductie samen kan gaan met behoud van de ruimtelijke kwaliteit. Dit is door Atelier Fryslân uitgewerkt in het advies ‘Fryske wyn’. Het advies is verder uitgewerkt in de ‘Houtskoolschets Windstreek 2011’ dat de basis vormt voor de ‘Structuurvisie windbeleid provincie Fryslân’.

In het traject van het opstellen van het plan-MER wordt het aspect ruimtelijke kwaliteit nadrukkelijk meegenomen. Door middel van werksessies met het Provinciaal Ruimtelijk Kwaliteitsteam wordt het beoordelingskader opgesteld, een voorstel voor de alternatieven en varianten voorbereid en de toetsing besproken.

4 PROCEDURE

4.1 Inleiding

De procedure voor het opstellen van een plan-MER bevat een aantal vaste onderdelen, maar ook een aantal vormvrije. De procedurele aspecten met betrekking tot het plan-MER voor de structuurvisie voor het nieuwe windbeleid van de provincie Fryslân worden in paragraaf 4.2 beschreven. Tenslotte wordt in paragraaf 4.3 een doorkijk gegeven naar het eindresultaat van de plan-m.e.r.-procedure.

4.2 Procedurele aspecten

Uitgebreide m.e.r.-procedure

Voor het uitvoeren van een m.e.r. bestaan een beperkte en een uitgebreide procedure. De uitgebreide procedure is onder andere van toepassing als er sprake is van een plan-MER en wanneer voor het project een passende beoordeling nodig is. Voor de structuurvisie voor het nieuwe windbeleid kan dus uitgegaan worden van de uitgebreide procedure.

De start van de plan-m.e.r.-procedure wordt gevormd door de openbare kennisgeving van het voornemen een plan-MER voor de structuurvisie uit te voeren. De openbare kennisgeving valt samen met het uitbrengen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Zie voor een overzicht van de stappen in de plan-m.e.r.-procedure bijlage 1.

Notitie Reikwijdte & Detailniveau als input voor inspraak en raadpleging

De ervaring met windenergie is dat een zorgvuldig proces van groot belang is. In de uitgebreide m.e.r.-procedure is het verplicht om de betrokken overheidsorganen en de wettelijke adviseurs te raadplegen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. De manier waarop dit gebeurt, is grotendeels vormvrij.

De provincie Fryslân heeft ervoor gekozen om in dit stadium een Notitie Reikwijdte & Detailniveau (R&D) op te stellen, als input voor inspraak en raadpleging. De notitie wordt dan ook gezien als een belangrijk communicatiedocument om de belanghebbenden te informeren over het op te stellen MER.

Na vaststelling van de Notitie R&D door GS van Fryslân (zijnde initiatiefnemer van het plan-MER), vindt een inspraakperiode plaats, waarin een ieder zienswijzen kan indienen. Daarnaast worden instanties geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER. De raadpleging vindt schriftelijk plaats. De provincie Fryslân vraagt de instanties om advies over de milieu-informatie die moet worden betrokken bij de beoordeling van de milieueffecten van doorgroei naar minimaal 400 MW aan windenergie verdeeld over de zoekgebieden uit het coalitieakkoord. Daarnaast wordt gevraagd om advies ten aanzien van de beoordeling van alternatieven en varianten, zoals deze in de Notitie R&D uiteen zijn gezet (zie voor overzicht te raadplegen instanties Bijlage 2). Als bijlage bij de brief is de Notitie R&D toegevoegd.

Advies Commissie m.e.r. over reikwijdte en detailniveau

Het raadplegen van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) over de reikwijdte en het detailniveau is niet verplicht, maar is op vrijwillige basis mogelijk. De provincie Fryslân heeft er ten behoeve van de zorgvuldigheid van het

proces voor gekozen om de Commissie m.e.r., als deskundig en onafhankelijk orgaan, om advies te vragen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

Koppeling met de procedure van de structuurvisie

Voor de totstandkoming van het plan-MER wordt aangesloten bij het proces van de structuurvisie. Nadat de Notitie R&D is opgesteld, worden het plan-MER en de ontwerp structuurvisie opgesteld. Beide zullen in het begin 2012 ter inzage worden gelegd.

In de ontwerp structuurvisie wordt beschreven op welke wijze bij de keuzes in de structuurvisie rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het milieu.

In het plan-MER wordt tenslotte aangegeven op welke manier monitoring en evaluatie van effecten zal plaatsvinden.

Vaststelling van de definitieve structuurvisie en het plan-MER door Provinciale Staten van Fryslân is voorzien in het najaar van 2012.

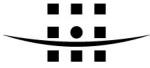
Rollen en actoren

In de uitgebreide m.e.r.-procedure zijn vier rollen/actoren onderscheiden:

- Het bevoegd gezag (BG), het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het voorbereiden dan wel vaststellen van het betreffende m.e.r.-plichtige plan of besluit. Bij het plan-MER voor het nieuwe windbeleid van de provincie Fryslân geldt als interne rolverdeling dat Provinciale Staten optreedt als bevoegd gezag en Gedeputeerde Staten als initiatiefnemer.
- De adviseurs en bestuursorganen (A & B) die vanwege het wettelijke voorschrift waarop het betreffende plan of besluit berust bij de voorbereiding moeten worden betrokken.
- De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer).
- Burgers en andere belanghebbenden: een ieder of nader te bepalen door het bevoegd gezag (dit laatste alleen in de voorfase).

Tabel 3. De uitgebreide m.e.r.-procedure waarbij bevoegd gezag zelf initiatiefnemer is
[bron: www.infomil.nl]

Uitgebreide m.e.r.-pocedure, BG = IN	BG	A&B	Cmer	Burger
Openbare kennisgeving, Notitie R&D	x			
Ter inzage en zienswijzen	x			x
Raadpleging bestuursorganen en adviseurs over reikwijdte en detailniveau MER	x	x		
Vrijwillig advies Commissie m.e.r.	x		x	
Opstellen MER	x			
Openbare kennisgeving, ter inzage en zienswijzen	x			x
Advies Commissie m.e.r.	x		x	
Besluit, motivering, bekendmaking en mededeling	x			
Evaluatie	x			

4.3 Resultaat

Het resultaat van de plan-m.e.r.-procedure is een plan-MER dat inzicht geeft in de milieueffecten van de door groei van windenergie in Fryslân naar minimaal 400 MW, verspreid over de zoekgebieden uit het coalitieakkoord. Door middel van de alternatieven en varianten die zijn onderzocht, geeft het plan-MER een breed inzicht in de potentiële milieueffecten. Op basis van de effectbeoordeling in het plan-MER kan het provinciale bestuur het milieu volwaardig betrekken bij de keuzes die worden gemaakt in de structuurvisie. In de structuurvisie wordt beschreven op welke manier de milieuonderzoeken uit het plan-MER bepalend zijn geweest voor de keuzen in de structuurvisie.

Bijlage 1

Stappen plan-m.e.r.-procedure

Stappen plan-m.e.r.-procedure [bron: Commissie m.e.r.]**1. Kennisgeving en inspraak**

Het bevoegde gezag geeft zo spoedig mogelijk openbaar kennis van het voornemen om een plan te gaan vaststellen. In die kennisgeving staat:

- dat de stukken over het plan ter inzage worden gelegd en waar en wanneer dit gebeurt;
- dat er gelegenheid wordt geboden zienswijzen over het voornemen naar voren te brengen, aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn;
- of de Commissie m.e.r. of een andere onafhankelijke instantie gevraagd wordt advies uit te brengen over de voorbereiding van het plan;
- of een andere procedure voor het plan gevolgd wordt dan normaal gesproken voor dit plan wordt gevolgd, omdat het ontwerpplan ter inzage moet worden gelegd.

2. Raadpleging

Het bevoegde gezag raadpleegt de adviseurs en de overheidsorganen die bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Het raadplegen van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) over de reikwijdte en het detailniveau is niet verplicht, maar is op vrijwillige basis mogelijk. Wanneer de Commissie adviseert, stelt zij een werkgroep samen en brengt zij schriftelijk een (openbaar) advies uit.

3. Notitie reikwijdte en detailniveau

Het bevoegde gezag kan ervoor kiezen een notitie reikwijdte en detailniveau op te stellen. Dit is geen wettelijke verplichting.

4. Milieueffectrapport (MER)

Het bevoegde gezag is verantwoordelijk voor het opstellen van het MER. Het opstellen is niet aan een termijn gebonden.

5. Kennisgeving en ter inzage legging MER en ontwerpplan

Het bevoegde gezag geeft kennis van het MER en het ontwerpplan en legt beiden ter inzage.

6. Inspraak

Iedereen kan zienswijzen indienen op het MER en het ontwerpplan. De termijn hiervoor is doorgaans zes weken, maar volgt de termijn van bedenkingen van de procedure voor het besluit over het plan.

7. Advisering door de Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. brengt advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt (doorgaans zes weken).

8. Vaststelling van het plan

Het bevoegde gezag stelt het plan vast. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat het bevoegde gezag heeft overwogen over de in het MER beschreven alternatieven, over de zienswijzen en over het advies van de Commissie m.e.r. Verder wordt vastgesteld hoe en wanneer er geëvalueerd wordt.

9. Bekendmaking plan

Het plan wordt bekendgemaakt. De bekendmaking vindt in principe plaats op de manier zoals dit in de wet staat op grond waarvan het plan wordt vastgesteld. Ook wordt het vaststellen van het plan meegedeeld aan degenen die zienswijzen hebben ingediend.

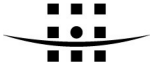

10. Evaluatie

Het bevoegde gezag evalueert de werkelijk optredende milieugevolgen zoals dat beschreven is in de evaluatieparagraaf van het plan. Het bevoegde gezag neemt zo nodig aanvullende maatregelen om de gevolgen voor het milieu te beperken.

Bijlage 2
Overzicht te raadplegen instanties voor advies
Reikwijdte & Detailniveau

Overzicht te raadplegen instanties:

- Alle Friese gemeenten.
- Buurprovincies (Flevoland, Noord-Holland, Groningen, Drenthe, Overijssel).
- De commissie voor de m.e.r.
- Ministeries van I&M, EL&I en Defensie.